

Dokument zasedanja

A8-0277/2016

29.9.2016

*****I**

POROČILO

o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (EU) št. 19/2013 o izvajanju dvostranske zaščitne klavzule in stabilizacijskega mehanizma za banane iz Trgovinskega sporazuma med Evropsko unijo in njenimi državami članicami na eni strani ter Kolumbijo in Perujem na drugi strani in o spremembi Uredbe (EU) št. 20/2013 o izvajanju dvostranske zaščitne klavzule in stabilizacijskega mehanizma za banane iz Sporazuma o pridružitvi med Evropsko unijo in njenimi državami članicami na eni strani ter Srednjo Ameriko na drugi strani
(COM(2015)0220 – C8-0131/2015 – 2015/0112(COD))

Odbor za mednarodno trgovino

Poročevalka: Marielle de Sarnez

Oznake postopkov

- * Postopek posvetovanja
- *** Postopek odobritve
- ***I Redni zakonodajni postopek (prva obravnava)
- ***II Redni zakonodajni postopek (druga obravnava)
- ***II Redni zakonodajni postopek (tretja obravnava)

(Vrsta postopka je odvisna od pravne podlage, ki je predlagana v osnutku akta.)

Predlogi sprememb k osnutku akta

Spremembe, ki jih predlaga Parlament, v dveh stolpcih

Izbrisano besedilo je označeno s ***kreplem poševnim tiskom*** v levem stolpcu, zamenjano besedilo s ***kreplem poševnim tiskom*** v obeh stolpcih, novo besedilo pa s ***kreplem poševnim tiskom*** v desnem stolpcu.

Prva in druga vrstica glave vsakega predloga spremembe navajata zadevni del besedila v obravnavanem osnutku akta. Če predlog spremembe zadeva obstoječi akt, ki se ga želi spremeniti z osnutkom akta, glava poleg tega vsebuje še tretjo in četrto vrstico, ki navajata obstoječi akt oziroma zadevno določbo tega akta.

Spremembe, ki jih predlaga Parlament, v obliki konsolidiranega besedila

Novo besedilo je označeno s ***kreplem poševnim tiskom***. Izbrisano besedilo je označeno s simbolom **■** ali prečrtano. Zamenjano besedilo je izbrisano ali prečrtano, besedilo, ki ga nadomešča, pa je označeno s ***kreplem poševnim tiskom***.

Izjema so spremembe izključno tehnične narave, ki so jih vnesle službe z namenom priprave končnega besedila in niso označene.

CONTENTS

	Stran
OSNUTEK ZAKONODAJNE RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA	5
PRILOGA K ZAKONODAJNI RESOLUCIJI.....	15
OBRAZLOŽITEV	17
POSTOPEK V PRISTOJNEM ODBORU.....	20

OSNUTEK ZAKONODAJNE RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (EU) št. 19/2013 o izvajanju dvostranske zaščitne klavzule in stabilizacijskega mehanizma za banane iz Trgovinskega sporazuma med Evropsko unijo in njenimi državami članicami na eni strani ter Kolumbijo in Perujem na drugi strani in o spremembi Uredbe (EU) št. 20/2013 o izvajanju dvostranske zaščitne klavzule in stabilizacijskega mehanizma za banane iz Sporazuma o pridružitvi med Evropsko unijo in njenimi državami članicami na eni strani ter Srednjo Ameriko na drugi strani (COM(2015)0220 – C8-0131/2015 – 2015/0112(COD))

(Redni zakonodajni postopek: prva obravnava)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju predloga Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu (COM(2015)0220),
 - ob upoštevanju člena 294(2) in člena 207(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije, na podlagi katerih mu je Komisija podala predlog (C8-0131/2015),
 - ob upoštevanju člena 294(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije,
 - ob upoštevanju člena 59 Poslovnika,
 - ob upoštevanju poročila Odbora za mednarodno trgovino (A8-0277/2016),
1. sprejme stališče v prvi obravnavi, kakor je določeno v nadaljevanju;
 2. odobri skupne izjave Parlamenta, Sveta in Komisije, priložene tej resoluciji;
 3. poziva Komisijo, naj mu zadevo ponovno predloži, če namerava svoj predlog bistveno spremeniti ali nadomestiti z drugim besedilom;
 4. naroči svojemu predsedniku, naj stališče Parlamenta posreduje Svetu in Komisiji ter nacionalnim parlamentom.

Predlog spremembe 1

Predlog uredbe

Uvodna izjava 4 a (novo)

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

Predlog spremembe

(4 a) Pred pogajanjem o mednarodnih trgovinskih sporazumih ali razširitvijo določenega sporazuma na nove države je treba sistematično pripravljati in

uporabljati ocene učinka, če ti sporazumi neposredno vplivajo na gospodarstvo najbolj oddaljenih regij in na proizvodnjo Unije.

(gl. – Sporočilo Komisije COM(2008)0642 / Najbolj oddaljene regije: prednost Evrope – Sporočilo Komisije COM(2012)0287 / Najbolj oddaljene regije Evropske unije: na poti k partnerstvu za pametno, trajnostno in vključujočo rast)

Predlog spremembe 2

Predlog uredbe

Uvodna izjava 4 b (novo)

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

Predlog spremembe

(4 b) Ekvador, ena izmed največjih proizvajalk in dobaviteljic banan v Unijo, je skupaj s Kolumbijo v postopku pristopanja k sporazumu. Zato je primerno, da se v sedanji stabilizacijski mehanizem za banane vključi tudi ta država. Kljub temu se je uporaba sedanjega stabilizacijskega mehanizma za banane izkazala za neučinkovito. Izkušnje namreč kažejo, da je mehanizem premalo prožen, kar ovira njegovo učinkovitost. Za Peru je bil sprožitveni obseg uvoza za uporabo stabilizacijskega mehanizma prekoračen v treh zaporednih let, a zato ni bil sprejet noben ukrep. Zato so potrebne spremembe, ki bodo omogočile, da bo postopek hitrejši in enostavnejši in bo pretok informacij med Evropskim parlamentom, Komisijo in državami članicami boljši, zlasti z vključitvijo zgodnjega opozarjanja v primerih, ko je prekoračenih 80 % sprožitvenega obsega, in z ustanovitvijo centra za opazovanje cen.

Predlog spremembe 3

Predlog uredbe

Člen 1 – odstavek 1 – točka 2 a (novo)

Uredba (EU) št. 19/2013

Člen 1 – točka h

Veljavno besedilo

(h) „prehodno obdobje“ pomeni deset let od datuma začetka uporabe Sporazuma za izdelek, za katerega seznam za odpravo tarif za blago s poreklom iz Kolumbije in Peruja, kakor je določeno v pododdelkih 1 in 2 oddelka B Dodatka 1 (Odprava carin) Priloge I k Sporazumu (Seznam za odpravo tarif), določa obdobje odprave tarif, ki je krajše od desetih let, ali obdobje odprave tarif, podaljšano za tri leta, za izdelek, za katerega je na seznamu za odpravo tarif določeno obdobje odprave tarif, ki je deset let ali več.

Predlog spremembe 4

Predlog uredbe

Člen 1 – odstavek 1 – točka 4 a (novo)

Uredba (EU) št. 19/2013

Člen 15 – odstavek 2

Veljavno besedilo

2. Za uvoz izdelkov iz odstavka 1 je določen ločen letni sprožitveni obseg uvoza, kakor **prikazujeta** drugi in **tretji** stolpec tabele v Prilogi. Ko se v ustreznem koledarskem letu doseže sprožitveni obseg za Kolumbijo ali Peru, lahko Komisija v skladu z nujnim postopkom iz člena 14(4) v navedenem letu sprejme izvedbeni akt, s katerim **lahko** takoj začasno opusti preferencialno carino, ki se uporablja za

Predlog spremembe

2a. Člen 1 – točka (h) se nadomesti z naslednjim:

„(h) „prehodno obdobje“ pomeni deset let od datuma začetka uporabe Sporazuma za izdelek, za katerega seznam za odpravo tarif za blago s poreklom iz Kolumbije, **Ekvadorja** in Peruja, kakor je določeno v pododdelkih 1 in 2 oddelka B Dodatka 1 (Odprava carin) Priloge I k Sporazumu (Seznam za odpravo tarif), določa obdobje odprave tarif, ki je krajše od desetih let, ali obdobje odprave tarif, podaljšano za tri leta, za izdelek, za katerega je na seznamu za odpravo tarif določeno obdobje odprave tarif, ki je deset let ali več. **Za Ekvador začne to obdobje teči od dneva njegovega pristopa k Sporazumu.** “

Predlog spremembe

4a. V členu 15 se odstavek 2 nadomesti z naslednjim:

„2. Za uvoz izdelkov iz odstavka 1 je določen ločen letni sprožitveni obseg uvoza, kakor **prikazujejo** drugi, **tretji** in **četrti** stolpec tabele v Prilogi. Ko se v ustreznem koledarskem letu doseže sprožitveni obseg za Kolumbijo, **Ekvador** ali Peru, lahko Komisija v skladu z nujnim postopkom iz člena 14(4) v navedenem letu sprejme izvedbeni akt, s katerim takoj začasno opusti preferencialno carino, ki se

izdelke ustreznega porekla, za največ tri mesece in največ do konca koledarskega leta, **ali določi, da takšna opustitev ni primerna.**

uporablja za izdelke ustreznega porekla, za največ tri mesece in največ do konca koledarskega leta.“

(<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R0019&rid=1>)

Obrazložitev

Evropski parlament in Svet mesečne podatke o uvozu banan in zabeleženem dobičku potrebuje v obliki ocene učinka tega uvoza še preden je sprožitveni obseg dosežen. Sporazum med EU in Kolumbijo/Perujem določa naslednje: „kakor hitro se doseže sprožitveni obseg (...), lahko stranka EU začasno opusti preferencialno carino (priloga I, dodatek 1, oddelek A).“ Povedano drugače, bi se lahko mehanizem sprožil samodejno vsakič, ko je dosežen sprožitveni obseg.

Predlog spremembe 5

Predlog uredbe

Člen 1 – odstavek 1 – točka 4 b (novo)

Uredba (EU) št. 19/2013

Člen 15 – odstavek 2 a (novo)

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

Predlog spremembe

4b. V člen 15 se vstavi naslednji odstavek:

„2a. Komisija obvešča Evropski parlament in Svet o trendih pri uvozu banan iz Kolumbije, Ekvadorja ali Peruja ter o tem, kako ta uvoz vpliva na trg Unije in evropske proizvajalce. V ta namen vsako leto do najkasneje 1. oktobra opravi letno analizo zadnjih devetih mesecev preteklega leta in jo posreduje Evropskemu parlamentu in Svetu.

Ta analiza mora omogočiti oceno nevarnosti v primeru destabilizacije trga, vsebovati pa mora tudi podatke o najnovejših trendih pri uvozu in njihovem učinku na preostanek koledarskega leta. Pri tem Komisija upošteva vse podatke, zbrane v preteklem letu, zlasti obseg evropske proizvodnje, obseg uvoza, prodajne cene na evropskem trgu banan, zlasti v državah proizvajalkah banan, in cene v tujini. Oцени tudi posledice za

evropske proizvajalce, zlasti stopnjo zaposlenosti in njihove prihodke.

Če uvoz iz ene ali več držav pogodbenic tega sporazuma doseže 80 % sprožitvenega obsega za uporabo mehanizma za stabilizacijo, navedenega v Prilogi k tej uredbi, Komisija o tem uradno pisno obvesti Evropski parlament in Svet ter zanj pripravi analizo učinka uvoza na evropski trg za banane. “

Predlog spremembe 6

Predlog uredbe

Člen 1 – odstavek 1 – točka 4 c (novo)

Uredba (EU) št. 19/2013

Člen 15 – odstavek 3

Veljavno besedilo

Predlog spremembe

4c. V členu 15 se črta odstavek 3.

„3. Komisija pri odločanju o tem, ali bi bilo treba uporabiti ukrepe v skladu z odstavkom 2, upošteva vpliv zadevnega uvoza na razmere trga Unije za banane. Ta pregled vključuje dejavnike, kot so: vpliv zadevnega uvoza na raven cen Unije, razvoj uvoza iz drugih virov, celotna stabilnost trga Unije.

(<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32013R0019&qid=1472813829241&from=SL>)

Predlog spremembe 7

Predlog uredbe

Člen 1 – odstavek 1 – točka 4 d (novo)

Uredba (EU) št. 19/2013

Člen 15 – odstavek 3 a (novo)

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

Predlog spremembe

4d. V člen 15 se vstavi naslednji odstavek:

„3a. Za natančnejšo oceno uvoza in razmer na evropskem trgu banan razvije Komisija natančna statistična orodja, ki upoštevajo gibanja obsega in cen uvoženih banan, vključno za mesečna obdobja in prvenstveno v državah proizvajalkah Unije. Komisija na svoji spletni strani objavi in vsake tri mesece posodablja podatke o gibanju cen za zelene banane na evropskem trgu banan. Sklicuje lahko ad hoc sestanke za spremljanje, ki se jih udeležujejo države članice in zainteresirane strani. “

Predlog spremembe 8

Predlog uredbe

Člen 1 – odstavek 1 – točka 4 e (novo)

Uredba (EU) št. 19/2013

Člen 15 – odstavek 7 a (novo)

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

Predlog spremembe

4e. V členu 15 se doda naslednji odstavek:

„7a. Komisija do 1. januarja 2019 predloži Evropskemu parlamentu in Svetu poročilo o uporabi stabilizacijskega mehanizma za banane. Poročilo vključuje oceno trendov pri uvozu banan in njihov vpliv na trg in proizvajalce Unije. Če poročilo opozori na hudo ali možno hudo poslabšanje razmer na trgu Unije za banane in/ali za evropske proizvajalce, Komisija pretehta sprejetje ustreznih ukrepov, vključno z izravnalnimi spremljevalnimi ukrepi. “

Predlog spremembe 9

Predlog uredbe

Člen 2 – točka 1 a (novo)

Uredba (EU) št. 20/2013

Člen 15 – odstavek 2

2. Za uvoz *iz srednjeameriške države za izdelke* iz odstavka 1 je določen ločen letni sprožitveni obseg uvoza, kakor je prikazano v tabeli v Prilogi. Za uvoz izdelkov iz odstavka 1 po preferencialni carini je poleg dokazila o poreklu, določenem v Prilogi II (O opredelitvi pojma „izdelki s poreklom“ in načinih upravnega sodelovanja) k Sporazumu, treba predložiti izvozno potrdilo, ki ga izda pristojni organ srednjeameriške države, iz katere se izdelki izvažajo. Ko se v ustreznem koledarskem letu doseže sprožitveni obseg za eno od srednjeameriških držav, lahko Komisija v skladu z nujnim postopkom iz člena 14(4) v navedenem letu sprejme izvedbeni akt, s katerim **lahko** takoj začasno opusti preferencialno carino, ki se uporablja za izdelke ustreznega porekla, za največ tri mesece in največ do konca koledarskega leta, **ali določi, da takšna opustitev ni primerna**.

1a. V členu 15 se odstavek 2 nadomesti z naslednjim:

„2. Za uvoz *izdelkov* iz odstavka 1 je določen ločen letni sprožitveni obseg uvoza, kakor je prikazano v tabeli v Prilogi. Za uvoz izdelkov iz odstavka 1 po preferencialni carini je poleg dokazila o poreklu, določenem v Prilogi II (O opredelitvi pojma „izdelki s poreklom“ in načinih upravnega sodelovanja) k Sporazumu, treba predložiti izvozno potrdilo, ki ga izda pristojni organ srednjeameriške države, iz katere se izdelki izvažajo. Ko se v ustreznem koledarskem letu doseže sprožitveni obseg za eno od srednjeameriških držav, lahko Komisija v skladu z nujnim postopkom iz člena 14(4) v navedenem letu sprejme izvedbeni akt, s katerim takoj začasno opusti preferencialno carino, ki se uporablja za izdelke ustreznega porekla, za največ tri mesece in največ do konca koledarskega leta.

(<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R0020&from=FR>)

Obrazložitev

Evropski parlament in Svet mesečne podatke o uvozu banan in zabeleženem dobičku potrebuje v obliki ocene učinka tega uvoza še preden je sprožitveni obseg dosežen. Sporazum med EU in Kolumbijo/Perujem določa naslednje: „kakor hitro se doseže sprožitveni obseg (...), lahko stranka EU začasno opusti preferencialno carino.“ Povedano drugače, bi se lahko mehanizem sprožil samodejno vsakič, ko je dosežen sprožitveni obseg.

Predlog spremembe 10

Predlog uredbe

Člen 2 – točka 1 b (novo)

Uredba (EU) št. 20/2013

Člen 15 – odstavek 2 a (novo)

1b. V člen 15 se vstavi naslednji odstavek:

„2a. Komisija obvešča Evropski parlament in Svet o trendih pri uvozu banan iz Kostarike, Salvadorja, Gvatemale, Hondurasa, Nikaragve in Paname ter o tem, kako ta uvoz vpliva na trg Unije in evropske proizvajalce. V ta namen vsako leto do najkasneje 1. oktobra opravi letno analizo zadnjih devetih mesecev preteklega leta in jo posreduje Evropskemu parlamentu in Svetu.

Ta analiza mora omogočiti oceno nevarnosti v primeru destabilizacije trga, vsebovati pa mora tudi podatke o najnovejših trendih pri uvozu in njihovem učinku na preostanek koledarskega leta. Pri tem Komisija upošteva vse podatke, zbrane v preteklem letu, zlasti obseg evropske proizvodnje, obseg uvoza, prodajne cene na evropskem trgu banan, zlasti v državah proizvajalkah banan, in cene v tujini. Oceni tudi posledice za evropske proizvajalce, zlasti stopnjo zaposlenosti in njihove prihodke.

Če uvoz iz ene ali več držav pogodbenic tega sporazuma doseže 80 % sprožitvenega obsega za uporabo mehanizma za stabilizacijo, navedenega v Prilogi k tej uredbi, Komisija o tem uradno pisno obvesti Evropski parlament in Svet ter zanj pripravi analizo učinka uvoza na evropski trg za banane. “

Predlog spremembe 11

Predlog uredbe

Člen 2 – točka 1 c (novo)

Uredba (EU) št. 20/2013

Člen 15 – odstavek 3

1c. V členu 15 se črta odstavek 3.

3. Komisija pri odločanju o tem, ali bi bilo treba uporabiti ukrepe v skladu z odstavkom 2, upošteva vpliv zadevnega uvoza na razmere trga Unije za banane. Ta pregled vključuje dejavnike, kot so: vpliv zadevnega uvoza na raven cen Unije, razvoj uvoza iz drugih virov, celotna stabilnost trga Unije.

(<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R0020&from=FR>)

Predlog spremembe 12

Predlog uredbe

Člen 2 – točka 1 d (novo)

Uredba (EU) št. 20/2013

Člen 15 – odstavek 3 a (novo)

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

Predlog spremembe

1d. V člen 15 se vstavi naslednji odstavek:

„3a. Za natančnejšo oceno uvoza in razmer na evropskem trgu banan razvije Komisija natančna statistična orodja, ki upoštevajo gibanja obsega in cen uvoženih banan, vključno za mesečna obdobja in prvenstveno v državah proizvajalkah Unije. Komisija na svoji spletni strani objavi in vsake tri mesece posodablja podatke o gibanju cen za zelene banane na evropskem trgu banan. Sklicuje lahko ad hoc sestanke za spremljanje, ki se jih udeležujejo države članice in zainteresirane strani. “

Predlog spremembe 13

Predlog uredbe

Člen 2 – točka 1 e (novo)

Uredba (EU) št. 20/2013

Člen 15 – odstavek 7 a (novo)

Besedilo, ki ga predlaga Komisija

Predlog spremembe

1e. V členu 15 se doda naslednji odstavek:

„7a. Komisija do 1. januarja 2019 predloži Evropskemu parlamentu in Svetu poročilo o uporabi stabilizacijskega mehanizma za banane. Poročilo vključuje oceno trendov pri uvozu banan in njihov vpliv na trg in proizvajalce Unije. Če poročilo opozori na hudo ali možno hudo poslabšanje razmer na trgu Unije za banane in/ali za evropske proizvajalce, Komisija pretehta sprejetje ustreznih ukrepov, vključno z izravnalnimi spremljevalnimi ukrepi.“

PRILOGA K ZAKONODAJNI RESOLUCIJI

SKUPNA IZJAVA

Evropski parlament in Komisija se strinjata o pomembnosti tesnega sodelovanja pri spremljanju izvajanja dela IV Sporazuma in Uredbe (EU) št. 19/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. januarja 2013 o izvajanju dvostranske zaščitne klavzule in stabilizacijskega mehanizma za banane iz Trgovinskega sporazuma med Evropsko unijo in njenimi državami članicami na eni strani ter Kolumbijo, Ekvadorjem in Perujem na drugi strani (1). Glede tega sta se dogovorila naslednje:

- Komisija na zahtevo pristojnega odbora Evropskega parlamenta temu poroča o vseh specifičnih zadevah, ki se nanašajo na izvajanje obvez Kolumbije, Ekvadorja ali Peruje glede trgovine in trajnostnega razvoja.
- Če Evropski parlament sprejme priporočilo za začetek zaščitne preiskave, bo Komisija podrobno pregledala, ali so izpolnjeni pogoji iz Uredbe (EU) št. 19/2013 za začetek preiskave po uradni dolžnosti. Če Komisija meni, da pogoji niso izpolnjeni, bo pristojnemu odboru Evropskega parlamenta predložila poročilo, vključno z obrazložitvijo vseh dejavnikov, povezanih z začetkom takšne preiskave.
- Komisija opravi oceno položaja evropskih proizvajalcev banan, kot je navedeno v členu 15(7a) te uredbe do 1. Če je ugotovljeno hudo ali možno hudo poslabšanje razmer na trgu ali za evropske proizvajalce, se lahko pretehta možnost sprejetja ustreznih ukrepov, bodisi podaljšanja sheme po soglasju držav podpisnic sporazuma ali izravnalnih ukrepov. Komisija še naprej opravlja letne analize razmer na trgu in položaja evropskih proizvajalcev po letu 2020, te analize pa po potrebi lahko privedejo do podpornih ukrepov.

SKUPNA IZJAVA

Evropski parlament in Komisija se strinjata o pomembnosti tesnega sodelovanja pri spremljanju izvajanja dela IV Sporazuma in Uredbe (EU) št. 20/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. januarja 2013 o izvajanju dvostranske zaščitne klavzule in stabilizacijskega mehanizma za banane iz Trgovinskega sporazuma med Evropsko unijo in njenimi državami članicami na eni strani ter Kostariko, Salvadorjem, Gvatemalo, Hondurasom, Nikaragvo in Panamo na drugi strani (1). Glede tega sta se dogovorila naslednje:

- Komisija na zahtevo pristojnega odbora Evropskega parlamenta temu poroča o vseh specifičnih zadevah, ki se nanašajo na izvajanje obvez Kostarike, Salvadorja, Gvatemale, Hondurasa, Nikaragve in Paname glede trgovine in trajnostnega razvoja.
- Če Evropski parlament sprejme priporočilo za začetek zaščitne preiskave, bo Komisija podrobno pregledala, ali so izpolnjeni pogoji iz Uredbe (EU) št. 20/2013 za začetek preiskave po uradni dolžnosti. Če Komisija meni, da pogoji niso izpolnjeni, bo pristojnemu odboru Evropskega parlamenta predložila poročilo, vključno z obrazložitvijo vseh dejavnikov, povezanih z začetkom takšne preiskave.
- Komisija opravi oceno položaja evropskih proizvajalcev banan, kot je navedeno v

členu 15(7a) te uredbe, kar stori do 1. januarja 2019. Če je ugotovljeno hudo ali možno hudo poslabšanje razmer na trgu ali za evropske proizvajalce, se lahko pretehta možnost sprejetja ustreznih ukrepov, bodisi podaljšanja sheme po soglasju držav podpisnic sporazuma ali izravnalnih ukrepov. Komisija še naprej opravlja letne analize razmer na trgu in položaja evropskih proizvajalcev po letu 2020, te analize pa po potrebi lahko privedejo do podpornih ukrepov.

OBRAZLOŽITEV

1. Stanje na trgu Evropske unije za banane.

1.1 Potrošnja:

Banana je sadež, ki se ga zaužije največ na svetu. Njen primarni trg je Evropska unija, ki predstavlja približno tretjino svetovnega izvoza. Leta 2015 je bilo v Uniji zaužitih 5,8 milijona ton banan, povpraševanje pa v zadnjih letih še narašča. Banane se v Evropo uvažajo predvsem iz držav Srednje in Latinske Amerike. Največji izvoznik v Unijo je Ekvador, iz katerega je bilo leta 2015 uvoženih 1 360 811 ton banan. Sledita mu Kolumbija (1 314 955 ton leta 2015) in Kostarika (947 749 ton leta 2015). EU skupno uvozi 5,2 milijona ton banan, od tega 1,1 milijona ton brez dajatev iz držav AKP. Ta uvoz predstavlja 88,7 % banan, ki se zaužijejo v Evropi. Preostanek trga, tj. 11,4 % banan, ki se zaužijejo v Evropi, pokrivajo evropski proizvajalci. Pred tremi leti je bil ta delež 12,6-odstoten, vendar se je sčasoma zmanjšal, to pa je koristilo le državam, ki niso države AKP, saj se je delež banan, uvoženih iz držav AKP v Evropo, v tem obdobju zmanjšal za 1,2 %.

1.2 Proizvodnja:

Leta 2015 so evropski proizvajalci banan notranji trg preskrbeli s 669 673 tonami tega sadeža, pri čemer je bila njihova proizvodnja namenjena izključno za ta trg. Banane proizvajajo pet evropskih držav. Največja proizvajalka je Španija, ki proizvede polovico evropske ponudbe (381 827 ton leta 2015), na drugem mestu je Francija (263 022 ton leta 2015), na tretjem pa Portugalska (18 645 ton leta 2015). Banane se proizvajajo izključno v najbolj oddaljenih regijah teh treh držav: v Španiji na Kanarskih otokih, v Franciji na otokih Guadeloupe in Martinik, na Portugalskem pa na Madeiri in Azorih. Banane proizvajata še dve evropski državi, in sicer Ciper in Grčija, vendar v manjšem obsegu.

Na teh otoških ozemljih ima veriga proizvodnje banan zelo pomembno gospodarsko vlogo, saj je od nje posredno ali neposredno odvisnih 37 000 zaposlitev, zato predstavlja eno glavnih dejavnosti v teh regijah. Zagotavlja vzdržnost pomorskih povezav, ki omogočajo redno oskrbo teh regij s celinske Evrope in nižje stroške življenja na otokih. Ta proizvodna veriga pa je tudi zgled trajnosti. Evropski proizvajalci spoštujejo ene najvišjih socialnih, sanitarnih in okoljskih standardov na svetu. Na Francoskih Antilih so odgovorni v tem sektorju vlagali v poklicno usposabljanje, da bi se spodbujala dobra praksa na področjih trajnostnega kmetijstva, raziskav in razvoja.

2. Zaščita banane, „občutljivega“ kmetijskega proizvoda, v trgovinskih sporazumih.

2.1 Razvoj evropskega trga:

Evropski trg za banane se je postopoma odprl za konkurenco proizvajalcev iz tretjih držav. V okviru skupne ureditve kmetijskih trgov, sprejete februarja 1993, je Unija sklenila, da proizvajalce banan iz držav AKP oprosti dajatev. A temu trgovinskemu preferencialu, ki je bil na podlagi prava Svetovne trgovinske organizacije označen za diskriminatornega, je ugovarjalo več držav Latinske Amerike, pa tudi ZDA. Tako je morala Unija po sodbi Svetovne trgovinske organizacije v okviru ženevskih sporazumov iz leta 2009 do leta 2017 odobriti letno znižanje tarif do zneska 114 EUR/tono za banane iz držav, ki niso države AKP.

Vzporedno je Unija decembra 2012 sklenila prostotrgovinski sporazum s Kolumbijo in Perujem ter sporazum o pridružitvi s Srednjo Ameriko, ki predvidevata postopno znižanje carinskih tarif za banane, in sicer do zneska 75 EUR/tono do 1. januarja 2020. Nižje tarife bodo veljale tudi za Ekvador, ki se bo sporazumu s Kolumbijo in Perujem pridružil, ko ga bodo pogodbenice ratificirale.

Zaradi teh tarifnih preferencialov, dodeljenih konkurenčnim državam Unije na trgu za banane, se je povečal uvoz, in sicer leta 2015 za 3 %, leta 2014 za 6 % in leta 2013 za 5 %.

2.2 Evropski instrumenti za zaščito banan v okviru Sporazuma:

Zaradi povečane mednarodne konkurence, ki jo je povzročilo znižanje carinskih tarif za banane iz držav, ki niso države AKP, je Komisija banane vključila na seznam „občutljivih“ kmetijskih proizvodov Unije in jih zaščitila s trgovskimi instrumenti. Sporazum med Evropsko unijo, Kolumbijo in Perujem, ki se mu pridružuje še Ekvador, in sporazum o pridružitvi med Evropsko unijo in Srednjo Ameriko vsebujeta dva zaščitna mehanizma, ki preprečujeta, da bi obsežno uvažanje iz ene ali več teh držav destabiliziralo evropski trg in škodovalo proizvajalcem v Uniji. Uredbi št. 19/2013 in 20/2013 Evropskega parlamenta in Sveta sta pravna instrumenta, ki natančneje opredeljujeta delovanje omenjenih sporazumov ter omogočata izvajanje določb prostotrgovinskih in pridružitvenih sporazumov. Sprememba, ki jo predlaga Komisija, upošteva pridružitve Ekvadorja sporazumu s Kolumbijo in Perujem.

Prvi instrument je dvostranska zaščitna klavzula, ki velja prvih deset let veljavnosti sporazuma in omogoča stabilizacijo znižanja tarif ali zvišanje carin v primeru velikega povečanja uvoza iz Kolumbije, Peruja, Ekvadorja ali Srednje Amerike, ki bi lahko povzročilo resno škodo proizvajalcem v Uniji. Poznejši pristop Ekvadorja pomeni, da bo klavzula zanj začela veljati z zamikom v primerjavi s Kolumbijo in Perujem, da bi se doseglo enako obdobje desetih let veljavnosti za vse tri trgovske partnerice.

Drugi instrument je tako imenovani stabilizacijski mehanizem. Njegov učinek je enak učinku klavzule, le da za njegovo aktivacijo ni treba začeti preiskovalnega postopka, s katerim se ugotavlja, ali je nastala škoda. Aktivirati ga je mogoče, ko količina uvoženih banan v Unijo preseže obseg, ki se vsako leto znova določi za pogodbenice Sporazuma. To omogoča lažjo uporabo, saj je Komisija v primeru, da se obseg preseže, dolžna ukrepati. Komisija lahko potem, ko preuči vpliv presežka na evropski trg, mehanizem aktivira neposredno. V praksi se to še zgodilo, čeprav je v treh letih veljavnosti Sporazuma obseg med leti 2013 in 2015 večkrat presegel Peru, leta 2015 pa tudi Gvatemala. Komisija je namreč ocenila, da v teh primerih evropski trg ni bil destabiliziran, zato uporaba mehanizma ni bila upravičena. Tako kot zaščitna klavzula je tudi mehanizem začasen in se mora prenehati uporabljati 1. januarja 2020.

3. Zagotavljanje boljše zaščite za evropske proizvajalce.

3.1 Izboljšanje preglednosti:

Sprememba uredbe mora zagotoviti učinkovito zaščito evropskih proizvajalcev. Omogočiti mora boljše predvidevanje, pričakovanje in ukrepanje glede povečanja uvoza banan v Unijo.

Poročevalka zato predlaga, naj Komisija odslej Evropski parlament in Svet stalno obvešča o trendih pri uvozu banan na trg Unije, na podlagi česar bo mogoče predvideti presežek in z njim povezano tveganje. Tako bo morala Komisija v primeru velikega povečanja uvoza iz ene

od držav zaradi nevarnosti, da se doseže sprožitveni obseg uvoza za uporabo stabilizacijskega mehanizma, o tem obvestiti Evropski parlament in Svet. Obvestilo bo moralo biti v pisni obliki.

Prav tako bo treba za natančnejše ocenjevanje razmer na trgu Unije izboljšati in uskladiti podatkovno zbirko Eurostat, ki jo Komisija uporablja za ocenjevanje trendov pri uvozu banan na evropski trg.

Poročevalka želi, da Komisija preuči možnosti uporabe stabilizacijskega mehanizma tudi po letu 2020, da bi evropske proizvajalce zaščitili pred povečanjem uvoza iz tretjih držav. To bi bilo mogoče narediti s skupno izjavo Komisije in Parlamenta, ki bi se ji lahko pridružil tudi Svet. Če s podaljšanjem ne bodo soglašale vse države pogodbenice, bo morala Komisija preučiti možnosti za popravne ukrepe.

3.2 Ohranjanje visoke ravni zahtev za evropsko verigo preskrbe z bananami:

Ker je sektor pridelave banan pomemben za gospodarski razvoj številnih najbolj oddaljenih regij Evrope in si prizadeva za čim bolj trajnostno proizvodnjo banan, bi ga morali zaščititi ter poskrbeti, da ga sklenjeni mednarodni sporazumi ne ogrožajo.

Visoki socialni in okoljski standardi, ki jih Evropska unija določa za svoje proizvajalce, morajo zanje predstavljati prednost.

Naša trgovinska politika mora torej prispevati k ohranjanju visoke ravni evropskih standardov in si prizadevati za spoštovanje enakovrednih standardov na svetovni ravni, ne pa prispevati k njihovemu znižanju.

Ustrezna in učinkovita zaščita banane kot „občutljivega“ evropskega proizvoda je torej bistvenega pomena.

POSTOPEK V PRISTOJNEM ODBORU

Naslov	Dvostranska zaščitna klavzula in stabilizacijski mehanizem za banane iz Trgovinskega sporazuma med Evropsko unijo in njenimi državami članicami na eni strani ter Kolumbijo in Perujem na drugi	
Referenčni dokumenti	COM(2015)0220 – C8-0131/2015 – 2015/0112(COD)	
Datum predložitve EP	26.5.2015	
Pristojni odbor Datum razglasitve na zasedanju	INTA 8.6.2015	
Odbori, zaproseni za mnenje Datum razglasitve na zasedanju	AGRI 8.6.2015	
Odbori, ki niso podali mnenja Datum sklepa	AGRI 17.6.2015	
Poročevalec/-ka Datum imenovanja	Marielle de Sarnez 15.6.2015	
Obravnavana v odboru	30.11.2015	31.8.2016
Datum sprejetja	26.9.2016	
Izid končnega glasovanja	+: -: 0:	32 1 2
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Laima Liucija Andrikiienė, David Campbell Bannerman, Daniel Caspary, Marielle de Sarnez, Eleonora Forenza, Karoline Graswander-Hainz, Alexander Graf Lambsdorff, Bernd Lange, David Martin, Emmanuel Maurel, Emma McClarkin, Anne-Marie Mineur, Sorin Moisă, Alessia Maria Mosca, Franz Obermayr, Inmaculada Rodríguez-Piñero Fernández, Tokia Saïfi, Marietje Schaake, Helmut Scholz, Joachim Schuster, Joachim Starbatty, Iuliu Winkler, Jan Zahradil	
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Eric Andrieu, Reimer Böge, José Bové, Edouard Ferrand, Gabriel Mato, Frédérique Ries, Jarosław Wałęsa	
Namestniki (člen 200(2)), navzoči pri končnem glasovanju	Werner Kuhn, Verónica Lope Fontagné, Francisco José Millán Mon, Cláudia Monteiro de Aguiar, Milan Zver	
Datum predložitve	29.9.2016	